

Ako vznikol vajnorský

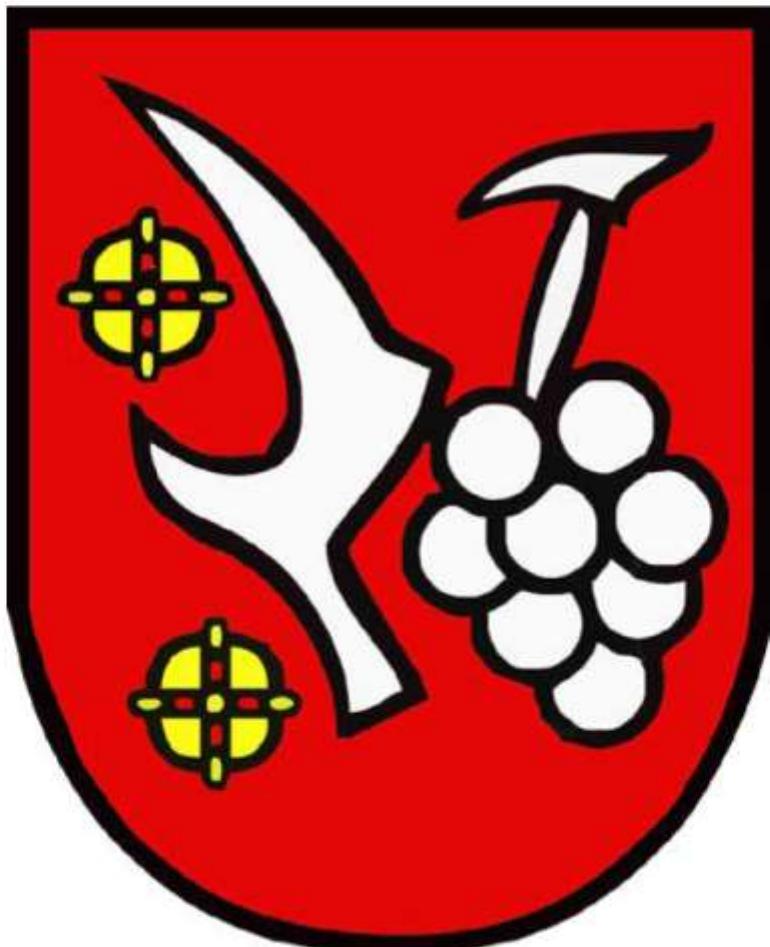
Erb mestskej časti Bratislava-Vajnory

Vajnorský erb navrhol v roku 1990 heraldik prof. Jozef Novák. Tvorí ho červený štit a v ňom strieborný vinohradnícky nožik, strieborný strapec hrozná a dve zlaté ružičky. Symboly v erbe vyplývajú z toho, že Vajnory boli vždy významnou vinohradníckou osadou. Pôvodne za erb Vajnór navrhol v roku 1972 znak z menšieho pečatiľa obce zo 16. storočia. Strieborný nôž a strieborný strapec boli v modrom štite, zlaté ružičky ešte chýbali.

Vlajka mestskej časti Bratislava-Vajnory

Vlajka pozostáva zo štyroch pozdĺžnych pruhov v červenej (2/6), žltej (1/6), bielej (1/6) a červenej (2/6) farbe. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cipmi, t. j. dvoma zástrihmi siahajúcimi do tretiny jej listu.

Zdroj: Naše Vajnory, 2008, kolektív autorov, www.wikipedia.org

Prof. PhDr. Jozef Novák, DrSc. (85)

Na Filozofickej fakulte UK vyštudoval archivnictvo. V roku 1969 prevzal vedenie odboru, ktorý viedol až do konca januára 1996.

Kľúčové postavenie v jeho výskume, tvorbe a publicistike má heraldika, osobitne heraldika komunálna a heraldika šľachtických rodov. Je autorom vyše 17 publikácií, medzi ktoré patrí aj kniha Slovenské mestské a obecné erby, ktorá je

prvou heraldickou monografiou na Slovensku.

Jeho vedecká a pedagogická práca bola ocenená mnohými vyznamenaniami a členstvami, napríklad Pribinovým krízom III. triedy za celoživotnú pedagogickú činnosť v odbore archivnictva a za priekonické dielo v oblasti pomocných vied historických, osobitne heraldiky a sfragistiky. Taktiež zastával významné funkcie aj vo vedeckých a odborných orgánoch, nap-

riekol bol predsedom sekde archivnictva a pomocných vied historických Slovenskej historickej spoločnosti a v rokoch 1993 - 1999 predsedom Slovenskej genealogicko-heraldickej spoločnosti. Od roku 1975 pôsobí ako podpredseda heraldickej komisie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a je aj emeritným profesorom pre Katedru archivnictva a pomocných vied historických FF UK.

Spýtali sme sa významného slovenského heraldika Jozefa Nováka

? Ako sa navrhuje erb a pre kolko mestských častí či obcí ste erb navrhli?

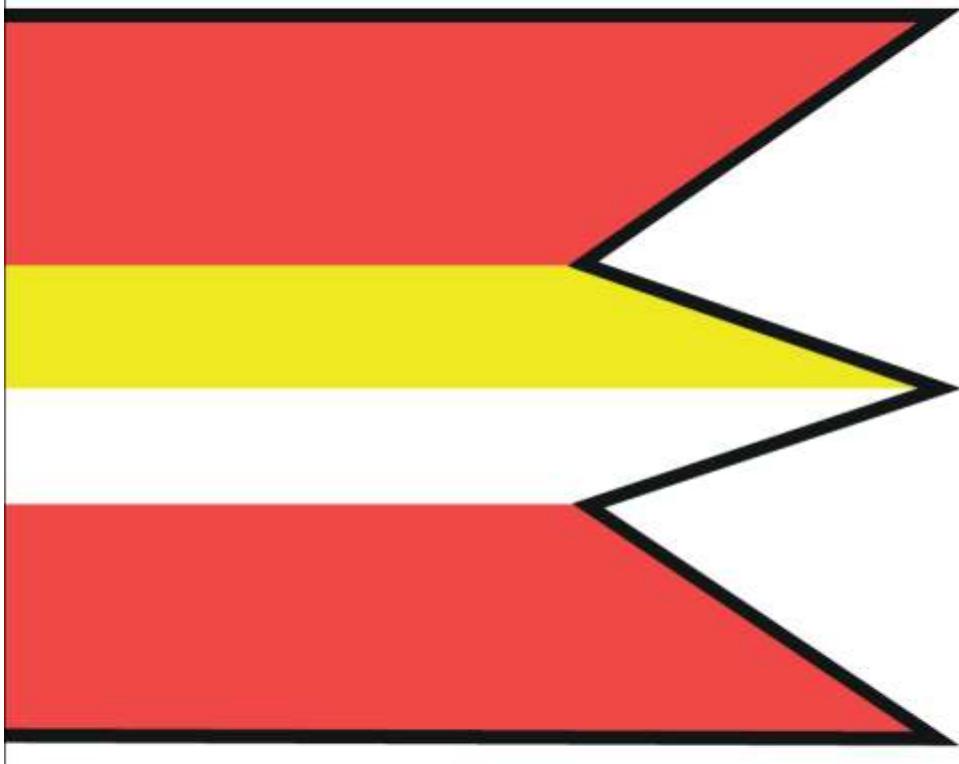
Spravidla sa o erb uchádza sama obec priamo u

tvorca, zriedkavejšie u Heraldickej komisie na Archívnej správe SR. Erby mestských častí Bratislavы - všetkých 17 - som vytvoril spolu s akad. maliarom Jánom Švecem. Bolo

to v roku 1990. Súčasne s erbami vznikli aj vlajky mestských častí na podnet Ing. Zdenka Alexyho a realizoval ich donedávna PhDr. Ladislav Vrtel. Bolo ctižadosťou týchto

pánov, aby každá lokalita spolu s erbom získala aj vlajku. Spravidla mala pruhy iba v tých farbách, ktoré boli použité v erbe.

erb a vajnorská vlajka

? Boli niektoré erby mestských časťí Bratislavu odvtedy, čo ste ich navrhli, zmenené?

Áno, čo sa týka erbov bratislavských mestských časťí. Po roku 1990 došlo napríklad v Lamači k drobným zmenám na erboch. Manželia Vrteľovci (tvorcovia mnohých erbov) zmenili farby figúr a erb prekreslili. Ich erb má teraz ten istý obsah, aký som navrhhol, avšak maliarsky rukopis na novom erbe nie je Švecov, ale paní Vrteľovej.

? Aká bola história erbu Vajnôr?

Už v roku 1967 (v prvom vydaní Slovenských mest-

ských a obecných erbov) som opísal pečatiidlá Vajnôr. Dnešné Vajnory sa v minulosti delili na dve samostatné osady - Vajnory a Praču. Erb Vajnôr od 16. storočia pozostával zo štítu s vinohradníckym nožíkom a strapcom hrozna. Erb Prače tvoril od roku 1628 štít so sv. Štefanom v strede. V druhom vydani tejto práce som už uviedol, že dnešné Vajnory pôvodne tvorili dve osady - Prača a Dvorník. Najnovšie výskumy - konkrétnie A. Maďaričovej - ukázali, že dnešné Vajnory sa kryjú iba s chotárom Prače. Dvorník treba považovať za zaniknutú stredovekú osadu, ktorej územie je vlastne až dodnes neobý-

vané - územie Dvorníka leží teraz v chotári Svätoho Jura a Chorvátskeho Grobu.

? Ako ste vytvorili aktuálny vajnorský erb?

Vajnory majú doložený erb od 16. storočia. Erb Vajnôr, ako ho poznáme dnes, som vytvoril a uverejnil už v roku 1972. Vtedy bol v modrom renesančnom štite strieborný vinohradnícky nožík iba so strieborným strapcom hrozna. Vyjadroval jednak zamestnanie obyvateľstva a jednak bol hovoriacim znakom, vzhladom na staré pomenovanie obce "Weinern", od 18. storočia "Szöllos".

Neskôr sa ukázalo, že erb mám zaradiť aj do brožúry z roku 1990, a vtedy sa už všetky erby kládli do jednotného neskorogotického, takmer štvorcového štítu. To bola už masová výroba erbov - spolu s vlajkami. V tom období sa už veľmi dbalo, aby boli erby jedinečné, a tak sme pridali dve zlaté ruže. Tu je v erbe veľmi nelogický vinohradnícky nožík - čepeľ je akoby povrazom priviazaná k drevenej rúčke. Štit zmenil farbu z modrej na červenú - v tom čase to bola veľmi oblúbená farba. Erb Vajnôr bol zaradený do Heraldického registra v r. 1993. Vtedy vznikla aj vlajka červeno-zlatobieleno-červená a výtvarník Ján Švec erb nanovo prekreslil s vylepšeným nožíkom.

? Prečo sú na vlajke Vajnôr práve farby - červená, žltá, biela a červená?

Vlajka všetkých miest a obcí má obdĺžnikový tvar s lastovičím chvostom a pruhy s farbami, ktoré sú v erbe. Je to nepraktické, pretože sú potom vlajky od seba fažko rozlišiteľné a nezapamätateľné. Pre vajnorskú vlajku, ktorá vznikla v roku 1993, sa pôvodne mala použiť iba farba strieborná (biela), modrá (farba z erbu navrhnutého v roku 1972) a zlatá (žltá). Avšak, v novom erbe už bola farba červená, tak sa použila tá. Ale preto, že tieto farby používali mnohé obce a jestvovala snaha, aby nezničili totožné, pridala sa červená farba druhýkrát.

Veronika Baráková